

Implementace integrovaných nástrojů územní dimenze v programovém období 2014 – 2020

Univerzita Pardubice
Fakulta chemicko-technologická
Katedra ekonomiky a managementu
chemického a potravinářského průmyslu

Jana Košťálová, Marie Bednaříková

jana.kostalova@upce.cz

Oblast zaměření a cíl

- Problematika dopadu veřejných politik spolufinancovaných z Evropských strukturálních a investičních fondů v programovém období 2014 – 2020 na rozvoj obcí, měst a regionů
- Hodnocení, jak v polovině programového období probíhá a s jakými přínosy či problémy se potýká implementace integrovaných nástrojů a představení přípravy dalšího období

Základní pojmy

- Územní dimenze
 - je chápána jako možnost podpořit konkurenceschopnost specifických typů území a také jako nástroj vyrovnávání územních disparit.
 - Územní dimenze propojuje **sektorové a regionální zaměření** podpůrných nástrojů a aktivit.
 - V programovém období 2014 – 2020 probíhá prostřednictvím
 - **integrovaných projektů a integrovaných nástrojů**
- Integrované nástroje:
 - integrované teritoriální investice (ITI)
 - integrované plány rozvoje území (IPRÚ)
 - komunitně vedený místní rozvoj (CLLD)

Základní pojmy

- Programové období 2014 – 2020
 - **Dohoda o partnerství** - vymezuje také přístup k teritoriálnímu rozvoji ČR a posílení územní dimenze
 - Východiska:
 - **Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 – 2020** a v ní obsažené územní dimenze
 - Cílem začlenění územní dimenze je reflektovat specifické územní problémy a potřeby, řešit regionální rozdíly a využít potenciál přítomný v území, územní dimenze by také měla přispět k zvýšení regionální konkurenceschopnosti a snižovat regionální disparity
 - Cílem uplatnění integrovaného přístupu v rámci územní dimenze je dosažení vyšší kvality strategického plánování a měl by také vést k posilování vazeb mezi městy navzájem, městy a venkovem a napomáhat lepšímu využití přirozených regionálních center
 - Zařazena na základě pozitivní zkušenosti z minulého program. období a plánuje se její posílení v dalším období

Územní dimenze v ČR v PO 2014 - 2020

- Strategické řízení ukotvené co nejbližší k místu naplňování cílů
- Pro všechny integrované nástroje byly zpracovány analýzy daného území, byly zpracovány strategie rozvoje území (strategické cíle a opatření), proveden sběr projektových záměrů, vyhlašovány výzvy, realizovány projekty
- Strategie navazuje na cíle na národní úrovni specifikované v Strategii regionálního rozvoje
- Kontrola naplňování územní dimenze
 - Regionální stálé konference
 - Národní stálé konference

ITI v PO 2014 - 2020

- Vybrané metropolitní aglomerace na území ČR s koncentrací nad 300 tisíc obyvatel
 - Brněnská, Hradecko-pardubická, Olomoucká, Ostravská, Plzeňská, Pražská a Ústecko-chomutovská

Hlavní témata k řešení:

- Oblast dopravy a mobility, lepší dopravní obslužnost v území aglomerace, větší integrace veřejné dopravy,
- Sociální soudržnost, zvyšování kvality a kapacity veřejných služeb a snižování sociálního vyloučení skupin obyvatel,
- Udržitelná ekonomika směřující na podporu do vzdělávání, vědy, výzkumu a inovačních center spolu s propojením s podnikatelským sektorem
- Životní prostředí směřující k zajištění ekologické stability urbanizovaných území, rozvoji ekologické dopravy, řešení energetických zásob, zajištění zásobování vodou, protipovodňová opatření a zlepšení nakládání s odpady

IPRÚ v PO 2014 - 2020

- Vybraná centra s přirozeným spádovým územím, jež se nachází mimo metropolitní oblasti
 - České Budějovice, Jihlava, Karlovy Vary, Liberec-Jablonec nad Nisou, Mladá Boleslav a Zlín
 - Hlavní témata k řešení.
 - Veřejné služby
 - Vzdělávání a trh práce
 - Dopravní obslužnost
 - Oblast životního prostředí včetně technické infrastruktury
 - Podpora výzkumných aktivit a aplikaci jejich výstupů do praxe
 - Podpora inovací a podnikání
 - Dobudování potřebných infrastruktur a řešení potřeb města vedoucích k zajištění funkčního zázemí pro danou oblast

CLLD a Místní akční skupiny v PO 2014 - 2020

- Místní akční skupina (MAS) na politickém rozhodování nezávislá společenství občanů, neziskových organizací, subjektů ze soukromé sféry a veřejné správy (obce, svazky obcí a veřejných institucí), které zakládají sdružení a spolupracují na rozvoji území jejich působnosti metodou LEADER
- Území MAS definováno obcemi s počtem obyvatel menším než 25 000 a územím v rozmezí počtu obyvatel mezi 10 000 a 100 000
- 9. 10. 2018 bylo v ČR evidováno 179 MAS

CLLD a Místní akční skupiny v PO 2014 - 2020

- Hlavní témata MAS:
 - Nezaměstnanosti ve venkovských oblastech
 - Podpora lokální ekonomiky, podnikatelských aktivit a tím i vytváření pracovních příležitostí, stabilizace obyvatel, omezení odlivu mladé a kvalifikované pracovní síly, zvyšování kvalifikace
 - Zvýšení funkční vybavenosti venkova v oblasti sociálních, zdravotních a navazujících služeb, podpora kulturního života na venkově
 - Podpora spolupráce škol všech stupňů, firem a škol, firem vzájemně
 - Podpora pozemkových úprav
 - Opatření k biodiverzitě, snižování zdrojů znečištění, podpora recyklace, regenerace brownfieldů, úspora energie a zavádění obnovitelných zdrojů energie, podpora agroenvironmentálních opatření, obnova propojenosti a prostupnosti krajiny, protipovodňová opatření a ochrana krajiny

Operační programy v integrovaných nástrojích

- **ITI**
 - Integrovaný regionální operační program, operační programy Doprava, Životní prostředí, Věda, výzkum a vzdělávání, Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
- **IPRÚ**
 - Integrovaný regionální operační program, operační programy Doprava, Životní prostředí, Zaměstnanost
- **MAS a CLLD**
 - Operační program zaměstnanost, Operační program životní prostředí, Program rozvoje venkova a Integrovaný regionální operační program
 - Animace škol operačního programu Věda, výzkum a vzdělávání, realizace projektů Místní akční plány vzdělávání

Národní stálá konference konec 2018

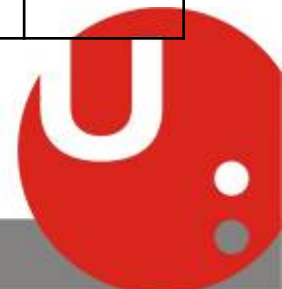
- Od začátku programového období bylo v rámci územní dimenze vyhlášeno **493 výzev** s alokovanou podporou **476,5 mld. Kč**, v rámci těchto výzev žadatelé předložili projekty v objemu **599,3 mld. Kč** a z nich byly schváleny projekty s celkovou výší přidělených prostředků **310,9 mld. Kč**.
- V současnosti jsou v realizaci projekty s celkovým rozsahem rozpočtů ve výši **221,8 mld. Kč** a dosud již bylo proplaceno **59,8 mld. Kč** v rámci ukončených projektů. (stav do 31.12.2018)

Stav implementace ITI

Operační program	Alokace ITI	Vydaná vyjádření ŘV ITI (kladná a záporná vyjádření)		Žádosti o podporu v MS2014+ (schválené nebo dosud nevyhodnocené)		Nasmlouvané projekty (všechny projekty s podepsaným právním aktem)		Ukončené projekty	
		Počet	Alokace	Počet	Alokace	Počet	Alokace	Počet	Alokace
IROP	16 117,72	798	16 502,9	570	10 493,4	376	6 944,6	147	2 259,0
OPVVV	2242,30	66	3 681,0	30	2 345,4	23	1 480,3	0	0
OPPIK	4 042,3	132	1 334,0	69	891,2	23	143,2	2	9,7
OPD	6475,84	36	4 951,5	20	2 862,6	11	709,9 2	2	52,1
OPZ	598,56	82	643,6	57	452,5	43	318,1	0	0
OPŽP	1450,03	20	388,0	8	258,5	2	14,9	0	0
OPPPR	459,1	1	187,3	1	162,0	1	162,0	0	0
Celkem	31385,79	1 135	27 688	755	17 464,0	479	9 773,0	151	2 320,8

Údaje v mil. Kč

Stav implementace ITI

- Všechny ITI prochází tzv. **mid-term evaluací** - hodnocení naplňování integrovaných strategií k 31. 12. 2018.
- V oblastech ITI je již schváleno téměř 500 projektů, nicméně z celkové alokace je zatím vyčerpáno relativně málo. MMR ČR doporučilo řešitelům ITI urychlit čerpání.
- V případě, že v rámci průběžné evaluace nebudou dodrženy plánované finanční milníky, dojde k přesunu finančních prostředků do individuálních projektů.

Stav implementace IPRÚ

Operační program	Alokace IPRÚ	Vydaná vyjádření ŘV IPRÚ (kladná a záporná vyjádření)		Žádosti o podporu v MS2014+ (schválené nebo dosud nevyhodnocené)		Nasmlouvané projekty (všechny projekty s podepsaným právním aktem)		Ukončené projekty	
		Počet	Alokace	Počet	Alokace	Počet	Alokace	Počet	Alokace
IROP	5 805,98	180	2 713,2	121	1 727,8	91	540,0	61	877,8
OPD	1 523,60	6	231,8	3	78,1	2	22,3	1	14,2
OPZ	457,47	36	328,4	14	139,7	19	0	0	0
Celkem	7 787,05	222	3 273,4	138	1 945,5	112	716,2	62	892,0

- Probíhá mid-term evaluace
- Údaje v mil. Kč

Stav implementace CLLD

Ukazatel/Programový rámec	IROP	PRV	OP Z	OP ŽP	Celkem CLLD
Celkový počet výzev MAS (ks)	926	376	681	57	2040
Celková alokace vyhlášených výzev MAS (mil. Kč)	6 581	3 525	1 817	245	12 168
Celková alokace vyhlášených výzev = % alokace CLLD	80,9	88,8	105,0	21,8	-
Počet projektů v realizaci (vydaný právní akt/podpis Dohody) (ks)	826	1 976	470	11	3 283
Objem prostředků právní akt nebo Dohoda (mil. Kč)	1 830	780	670	9	3 289
Počet ukončených projektů (ks)	234	408	3	1	646
Proplacené prostředky přes žádosti o platbu (mil. Kč)	458	327	50	2	837

- Probíhá mid-term evaluace
- Údaje v mil. Kč
- Navýšení prostředků OP ŽP, zapojení do realizace strategických projektů OP VVV

Problémy:

- příliš dlouhý časový úsek na začátku programového období zabralo období přípravy metodických pokynů, zpracování analýz, formulování strategií a jejich **schvalovací proces**,
- o vymezené prostředky alokované v jednotlivých výzvách je ze strany žadatelů **nerovnoměrný zájem**,
- čerpání prostředků není rovnoměrně rozloženo v průběhu celého programového období,
- s průběžnými změnami v rámci integrovaných nástrojů (např. změny volených orgánů MAS) je nutné dbát na dodržování pravidel standardizace, může docházet k porušování nastavených postupů.

Problémy:

- problémy spojené s měnícími se a chybějícími **metodickými pokyny**,
- **vyšší administrativa** spojená s podáváním žádostí a dokládáním dokumentů jak na úrovni řídicího orgánu, tak na úrovni integrovaného nástroje,
- **nejednotnost informačního prostředí** – např. v rámci CLLD je podávání žádostí v rámci operačního programu Program rozvoje venkova spojeno s jinou aplikací než další operační programy.

Pozitiva:

- posílení role **strategického řízení** a větší míra koordinovanosti činností mezi řídicími orgány a dalším zúčastněnými aktéry,
- strategie vychází z reálných potřeb daných regionů a jejich návrh vznikl zdola nahoru na základě požadavků klíčových aktérů a dalších stakeholderů ovlivňujících rozvoj regionu,
- aktivní práci ITI, IPRÚ a MAS v regionech s potenciálními žadateli, **metodická pomoc** či obecné poradenství při zpracování žádostí i realizaci projektů,
- vzhledem k rovnoměrně rozdělené alokaci směrem k integrovaným nástrojům je zajištěna **plošnější a rovnoměrnější distribuce** prostředků z ESIF fondů,

Pozitiva:

- **možnost flexibilní reakce** na vývoj v regionu, průběžně je možné jednat o případných přesunech, úpravách alokací, případně v rámci mid-term evaluace může dojít k promítnutí do strategického dokumentu,
- došlo k významnému **posílení síťování**, propojování v rámci regionů mezi aktéry působícími v území, v rámci analýzy a přípravy strategií byly navázány kontakty mezi subjekty, které dříve neměly příležitost k bližší spolupráci.

Příprava PO 2021 až 2027:

- Od roku 2016 zahájena příprava,
- mezi základní principy SRR je opět zařazeno využití **územní dimenze** v rámci sektorových politik, další rozvíjení strategického plánování, posilování spolupráce a síťování v regionech, zlepšení koordinace a práce s daty v oblasti regionálního rozvoje a důraz na hledání smart řešení na úrovni regionů,
- zachování návaznosti na **Národní výzkumnou a inovační strategii pro inteligentní specializaci ČR (RIS3)**,

Příprava PO 2021 až 2027:

- územní dimenze bude využívat integrované nástroje **ITI a CLLD**, nově budou vznikat také **Regionální akční plány (RAP)** pro zvýšení koordinace napříč městskými a venkovskými regiony,
- CLLD by mělo být více použito pro **animaci v území**, posilování vazeb a partnerství, přepokládá se jednodušší schvalování strategií již ve stávajícím programovém období, rozšíření operačních programů animovaných prostřednictvím MAS,
- ITI budou rozšířena na 13 aglomerací (dosavadní ITI a IPRÚ), pro rozvoj městských regionů bude blokována významná část prostředků, snaha o rozšíření operačních programů dostupných v ITI,

Příprava PO 2021 až 2027:

- prostřednictvím RAP budou alokovány prostředky na rozvoj jednotlivých **krajů**,
- **kombinované využití zdrojů** financování regionálního rozvoje z ESIF, národních a ostatních zdrojů,
- posílení využití **finančních nástrojů** pro zajištění návratnosti části zdrojů,
- **zvýšení flexibility** pro případné přesuny v rámci operačních programů,

Příprava PO 2021 až 2027:

- v rámci jednání s Evropskou komisí jsou již předběžně formulovány základní strategické cíle
 - zlepšení životního prostředí a ochrana klimatu, využití výzkumného potenciálu pro zvýšení konkurenceschopnosti s ohledem na technologické změny, rozvoj konkurenceschopné a soudržné společnosti, rozvoj dostupnosti a efektivity dopravní sítě, trvale udržitelný a integrovaný rozvoj městských a venkovských oblastí
- předběžně se jedná o 7 tematických operačních programech navazujících na stávající OP (**OP Konkurenceschopnost, IROP, OP Věda a vzdělávání, OP Lidské zdroje, OPŽP, OPD, OP Rybářství, OP Technická pomoc**) a programech regionální spolupráce se sousedními zeměmi.

Děkuji za pozornost

jana.kostalova@upce.cz

